

การจัดกลุ่มชาวญี่ปุ่นและการศึกษาความต้องการ ที่มีต่อการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวในประเทศไทย*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดกลุ่มของชาวญี่ปุ่นที่มีแนวโน้มต้องการเข้ามาท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวในประเทศไทย และเพื่อศึกษาความต้องการและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเพื่อการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวรวมทั้งเปรียบเทียบความต้องการและปัจจัยที่เกี่ยวข้องจำแนกตามกลุ่มของชาวญี่ปุ่น กลุ่มตัวอย่าง คือ ชาวญี่ปุ่นที่มีอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป และมีแนวโน้มต้องการเข้ามาท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวในประเทศไทยทั้งที่อาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดชลบุรี และจังหวัดระยอง และประเทศญี่ปุ่น จำนวน 151 คน เครื่องมือการวิจัย คือ แบบสอบถาม การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถามออนไลน์ ช่วงเดือนสิงหาคม 2561 – กุมภาพันธ์ 2562 วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติพรรณนา และการจัดกลุ่ม (cluster analysis) แบบเชิงชั้น (hierarchical clustering) ผลการศึกษาพบว่า การจัดกลุ่มชาวญี่ปุ่นแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มคนโสด/ไม่มีภาระต้องดูแลครอบครัว (กลุ่ม A) (ร้อยละ 27.15) กลุ่มชายชาวญี่ปุ่นมีครอบครัว/มีภาระต้องดูแลครอบครัว (กลุ่ม B) (ร้อยละ 62.25) และกลุ่มหญิงชาวญี่ปุ่นมีครอบครัว/มีภาระต้องดูแลครอบครัว (กลุ่ม C) (ร้อยละ 10.60) โดยพบว่า ปัจจัยดึงดูดที่ต้องการเข้ามาพำนักระยะยาวในประเทศไทยในกลุ่ม A ให้ความสำคัญกับอากาศมากที่สุด กลุ่ม B และ C ให้ความสำคัญกับค่าครองชีพมากที่สุด และกลุ่ม A เป็นกลุ่มที่มีแนวโน้มอาศัยอยู่ในประเทศไทยนานกว่ากลุ่มอื่นๆ สำหรับความต้องการที่มีต่อการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว พบว่า ทั้ง 3 กลุ่ม ต้องการใช้บริการโรงพยาบาลรัฐมากที่สุด กลุ่ม A และ B คาดว่าจะมาพำนักในคอนโดมิเนียมมากที่สุด ส่วนกลุ่ม C คาดว่าจะมาพำนักใน Serviced apartment มากที่สุด สำหรับปัจจัยที่คำนึงถึงในการเลือกที่พักอาศัย กลุ่ม A และ B ให้ความสำคัญกับราคา/ค่าเช่ามากที่สุด ส่วนกลุ่ม C ให้ความสำคัญกับความสะอาดและเรียบร้อยมากที่สุด โดยทั้ง 3 กลุ่ม เลือกสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัยที่อยู่ในเมืองมากที่สุด และต้องการอาศัยอยู่ใกล้โรงพยาบาลโดยสามารถใช้เวลาในการเดินทางไปสถานประกอบการแพทย์ภายใน 15-30 นาที ส่วนบริการ/การอำนวยความสะดวกที่ต้องการเพิ่มเติมพบว่า กลุ่ม A ต้องการบริการประกันสุขภาพมากที่สุด กลุ่ม B และ C ต้องการล่ามมากที่สุด

คำ

สำคัญ

การจัดกลุ่มชาวญี่ปุ่น, ความต้องการของชาวญี่ปุ่น, การท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยเรื่อง “รูปแบบของการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวเพื่อรองรับผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นในประเทศไทย” โครงการวิจัยประเภทงบประมาณเงินรายได้ (เงินอุดหนุนจากรัฐบาล) มหาวิทยาลัยบูรพา

Japanese Clustering and Needs of Japanese toward Long-stay Tourism in Thailand**

Abstract

This research aims to categorize the Japanese clustering that tends to have a long stay in Thailand, to investigate the needs and factors related to the decision-making process of long-stay tourism, and to compare the needs and factors that are related to the categorization of Japanese clustering. The Japanese people aged over 50 years old living in Chonburi province, Rayong province in Thailand and living in Japan were used as samples, with 151 subjects. They tend to visit Thailand with the purpose of having a long stay in Thailand. A total of samples were carried out between August 2018 and February 2019. The research instrument used in this research project is an online questionnaire. Descriptive statistics were used to analyze the data. Clustering analysis and hierarchical clustering were also used for data analysis. The results of the study show that the Japanese clustering was categorized into three groups: Group A, the single Japanese people (counted as 27.15%); Group B, the Japanese men with duties of taking care of their family (counted as 62.25%); and Group C, the Japanese women with duties of taking care of their family (counted as 10.60%). It was found that there were factors which attracted the Japanese people to have a long stay in Thailand. Group A people considered the weather the most important thing. Group B and C people considered the cost of living the most important factor. People in Group A were more likely to live in Thailand than people in Groups B and C. Regarding their needs, it was found that three groups of people needed medical service from public hospitals the most. Concerning accommodation, Group A and B people were expected to live in condominiums, whereas Group C people were expected to live in serviced apartments. The rent was the most important factor for people in Groups A and B when choosing a place to live. Group C people considered cleanliness and tidiness as the most important. All three groups of people considered the city environment the most important thing, and they needed to live near the hospital to reach the hospitals within 15–30 minutes. Regarding additional facilities, it was found that Group A people needed health assurance as the most important thing, while Group B and C people needed an interpreter as the most important thing.

Key

words

Japanese clustering, needs of Japanese, long-stay tourism

** This is a part of the research project titled "Long-stay tourism in Thailand for Japanese Elders", granted by Burapha University.

1. บทนำ

ในช่วงครึ่งแรกของปี 2562 แม้ว่าภาวะเศรษฐกิจโลกชะลอตัวจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทย อย่างไรก็ตามภาคการท่องเที่ยวยังมีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจไทย โดยรายได้จากการท่องเที่ยวของชาวไทยและต่างชาติคิดเป็น 17% ของ GDP ซึ่งมีระดับใกล้เคียงกับปี 2561 อีกทั้งภาคการท่องเที่ยวของไทยยังเป็นภาคเศรษฐกิจที่มีศักยภาพ สะท้อนจากอันดับในดัชนีชี้วัดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวปี 2562 โดย World Economic Forum ไทยติดอันดับ 31 จาก 140 ประเทศทั่วโลก และเป็นอันดับ 3 ของอาเซียนรองจากสิงคโปร์และมาเลเซีย โดยรัฐบาลได้พยายามส่งเสริมภาคการท่องเที่ยวโดยการออก “มาตรการด้านการท่องเที่ยว” (นิชาภัทร สุรวัฒนานนท์, ม.ป.ป) เพื่อกระตุ้นรายได้ทั้งจากนักท่องเที่ยวต่างชาติและชาวไทย และส่งผลให้จำนวนนักท่องเที่ยวมีอัตราการขยายตัวเพิ่มมากขึ้น

สำหรับรูปแบบของการท่องเที่ยวตามที่องค์การการท่องเที่ยวโลก (The World Tourism Organization) กำหนดไว้มี 3 รูปแบบ ได้แก่ 1) รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ (Natural based tourism) 2) รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม (Cultural based tourism) และ 3) รูปแบบการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ (Special interest tourism) (วาริษฐ์ มัชฌิมบุรุษ, 2556) ซึ่งรูปแบบการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษกำลังเป็นที่นิยมมากขึ้น เพราะเป็นการท่องเที่ยวที่ผสมผสาน นั่นคือ นอกจากท่องเที่ยวแล้วยังผนวกกับความต้องการอื่นตามความสนใจของนักท่องเที่ยวด้วย เช่น การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวเชิงกีฬา การท่องเที่ยวแบบผจญภัย การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ ฟาร์มสเตย์ และการท่องเที่ยวพำนักระยะยาว (Long stay tourism) เป็นต้น (วาริษฐ์ มัชฌิมบุรุษ, 2556)

การท่องเที่ยวพำนักระยะยาวเป็นหนึ่งในรูปแบบการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ ซึ่งเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวในศตวรรษที่ 21 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้ส่งเสริมการท่องเที่ยวพำนักระยะยาวตั้งแต่ปี 2544 โดยจุดประสงค์ของการท่องเที่ยวพำนักระยะยาวของประเทศไทยในช่วงแรก มีอยู่ 5 ประการ คือ 1) เพื่อส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นสถานที่พำนักระยะยาวของนักท่องเที่ยวที่มีกำลังการใช้จ่ายสูง 2) เพื่อนำเงินตราต่างประเทศเข้ามาเสริมสร้างความแข็งแกร่งของเศรษฐกิจไทย 3) เพื่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ในภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการที่เกี่ยวข้อง อันจะทำให้เกิดการขยายตัวของเศรษฐกิจ 4) เพื่อขยายกลุ่มตลาดนักท่องเที่ยวให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น และ 5) เพื่อส่งเสริมให้เกิดการขยายตัวทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ทางเลือกอื่น คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวพำนักระยะยาวแห่งชาติได้กำหนดนิยามของการพำนักระยะยาวไว้ว่า เป็นการท่องเที่ยวที่มีวันพักตั้งแต่ 1 เดือน ขึ้นไปซึ่งมี 4 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มนักท่องเที่ยวในฤดูหนาว รวมถึงผู้ที่มารักษาสุขภาพเป็นครั้งคราว 2) นักท่องเที่ยวกลุ่มหลังเกษียณที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป โดยเน้นกลุ่มที่มีสุขภาพดีและช่วยเหลือตนเองได้ 3) กลุ่มนักเรียนและนักศึกษาที่มาศึกษาภายในประเทศไทย และ 4) กลุ่มนักกีฬาที่เข้ามาเก็บตัวฝึกซ้อมในประเทศไทย โดยในระยะแรกจะเน้นตามโครงสร้างของสังคมประชากรโลกที่กำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Ageing Society) นั่นคือกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เกษียณอายุการทำงานแล้วต้องการเดินทางมาใช้ชีวิตแบบพักผ่อนหย่อนใจ

ประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศลำดับต้น ๆ ที่ได้กลายเป็นสังคมผู้สูงอายุอย่างเต็มที่ (Super-aged society) กระทั่งประเทศญี่ปุ่นเกิดปัญหาสังคมจากการเป็นสังคมผู้สูงอายุ เช่น ค่าใช้จ่ายด้านงบประมาณเงินบำนาญ แต่เนื่องจากรายได้ที่จำกัดและค่าครองชีพที่สูงกว่าหลายประเทศจึงเป็นปัจจัยผลักดันให้ผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นเดินทางไปพำนักระยะยาวในต่างประเทศ และการส่งเสริมโดยรัฐให้ใช้ชีวิตหลังเกษียณในประเทศที่มีค่าครองชีพต่ำกว่าญี่ปุ่นจึงเป็นยุทธศาสตร์ทางเลือกที่สำคัญในการสร้างหลักประกันที่มั่นคงแก่ผู้เกษียณอายุ (Mayumi Ono, 2008: 152) แม้ในที่สุดแล้วพบว่าผู้สูงอายุจำนวนเล็กน้อยเท่านั้นที่ให้ความสนใจย้ายไปอยู่ยังประเทศที่มีค่าครองชีพต่ำกว่า

ก็ตาม (Research Institute for Senior Life, 2005: 107 cited in Mayumi Ono, 2008: 152) แต่เงื่อนไขทางเศรษฐกิจและต้นทุนการดูแลสุขภาพยังเป็นปัจจัยสำคัญในการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวภายนอกประเทศของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น รวมทั้งมีการจัดตั้งองค์การไม่แสวงหากำไรเพื่อส่งเสริมการยอมรับการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวในต่างประเทศ และส่งเสริมการใช้ชีวิตหลังเกษียณอย่างมั่นคงปลอดภัยอย่างยิ่งยวด (Mayumi Ono, 2008: 153, 160)

ดังนั้น ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีค่าครองชีพค่อนข้างถูก เมื่อเทียบกับประเทศญี่ปุ่น มีสิ่งอำนวยความสะดวกหลายด้าน และเป็นสังคมที่เคารพต่อผู้สูงอายุ จึงทำให้ประเทศไทยได้รับความนิยมสูง และมีแนวโน้มว่าจะได้รับความนิยมในการพำนักระยะยาวมากขึ้นเรื่อย ๆ นอกจากนี้ยังได้รับการคัดเลือกภายใต้โครงการ Visit World Campaign (WVC) ให้เป็น 1 ใน 9 ประเทศอันดับแรกที่ชาวญี่ปุ่นควรเดินทางมาท่องเที่ยวมาตั้งแต่ปี 2551 (วารสารก่อกำเนิดดิพิทักษ์ และ ดวงพร ภิญญะพันธ์, 2552) ทำให้ประเทศไทยสามารถสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันได้อย่างไรก็ตาม การทำความเข้าใจคุณลักษณะของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น ซึ่งมีความต้องการที่หลากหลาย ยังเป็นประเด็นที่หน่วยงานภาครัฐ ภาคการผลิต และภาคบริการในธุรกิจที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ จำเป็นต้องเข้าใจเพื่อให้สามารถวางแผนการดำเนินงานให้ประเทศไทยเป็นตัวเลือกที่น่าสนใจและมีความพร้อมทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อเตรียมการให้บริการที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นกลุ่มเป้าหมายที่มีความต้องการเดินทางออกนอกประเทศภายหลังจากเกษียณจากการทำงานได้

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยมีวัตถุประสงค์ 3 ประการดังนี้

- 2.1 เพื่อจัดกลุ่มของชาวญี่ปุ่นที่มีแนวโน้มต้องการเข้ามาท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวในประเทศไทย
- 2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเพื่อการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวในประเทศไทยและเปรียบเทียบความแตกต่างจำแนกตามกลุ่มของชาวญี่ปุ่น
- 2.3 เพื่อศึกษาความต้องการและเปรียบเทียบความต้องการที่มีต่อการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวในประเทศไทยจำแนกตามกลุ่มของชาวญี่ปุ่น

3. ทบทวนวรรณกรรม

3.1 แนวคิดการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว

การท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว (Long stay Tourism) เป็นรูปแบบใหม่ของการท่องเที่ยวที่สืบเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของประชากรโลกสู่สังคมผู้สูงอายุโดยมีวัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนและฟื้นฟูสภาพร่างกายไปพร้อมกัน (พนิดา อนันตนาคม, 2557) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้กำหนดการพำนักระยะยาวเป็นการพำนักในประเทศไทยที่ใช้เวลามากกว่า 30 วันขึ้นไป โดยตีความตามการถือเอกสารการเดินทางตามประเภทของวีซ่า O-A โดยเป็นการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวผู้เกษียณอายุหรือผู้ที่มีฐานะดีมีอำนาจในการจ่ายสูง โดยการท่องเที่ยวพำนักระยะยาวเป็นอีกทางเลือกเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ (วารินทร์ มัธยมบุรุษ, 2554) สำหรับการพำนักระยะยาว (Long stay) คือ การเดินทางรูปแบบหนึ่งที่อยู่ ณ สถานที่เดียวกันเป็นเวลานานและสัมผัสกับคนท้องถิ่นวัฒนธรรมและประเพณีผ่านชีวิตประจำวัน แม้ว่า

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยกำหนดระยะเวลาตามการถือเอกสารการเดินทางตามประเภทของวีซ่า แต่อย่างไรก็ตาม ยังไม่มีคำจำกัดความของระยะเวลาการเข้าพักที่ชัดเจน ซึ่งอาจหมายถึงระยะเวลาดังตั้ง 2 สัปดาห์ จนถึง 2-3 เดือน หรือ 2-3 ปี (กมลรัฐ อินทรทัศน์ และคณะ, 2549)

สำหรับความหมายของการท่องเที่ยวพำนักระยะยาว (Long Stay Tourism) ของมูลนิธิลองสเตย์ (Long stay Foundation) ของประเทศญี่ปุ่น ได้ให้ความหมายว่า หมายถึง การพักผ่อนระยะเวลานานในต่างประเทศซึ่งไม่ใช่การอพยพย้ายถิ่นหรือไปมีถิ่นฐานที่ถาวรในต่างประเทศ (อึ้งโน สุตปรารณา ดวงแก้ว, 2558: 61) ของคนที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป ได้ปลดเกษียณจากการทำงาน ดังนั้น การท่องเที่ยวระยะยาวสำหรับชาวญี่ปุ่น จึงหมายถึงการพักผ่อนเป็นระยะเวลานานโดยมีพื้นฐานวิถีชีวิตอยู่ที่ญี่ปุ่น และการพักผ่อนนั้นต้องได้สัมผัสกับวัฒนธรรมหรือวิถีชีวิตที่แตกต่างด้วย (ศรีสุตา โสภา, 2556: 10) ทั้งนี้ เดิมการพำนักระยะยาวในต่างประเทศได้รับความสนใจเนื่องจากมีค่าครองชีพที่ต่ำ แต่ปัจจุบันได้รับความสนใจในฐานะที่เป็นรูปแบบการเดินทางใหม่ นับตั้งแต่เกษียณอายุของบุคคลกลุ่ม baby boomer ในญี่ปุ่นแต่ละภูมิภาคได้มุ่งเน้นการดึงดูดเรื่องการเดินทางระยะยาวซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการฟื้นฟูเมืองด้วย (JTB Tourism Research & Consulting Co., Online, 2019) สำหรับลักษณะของการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวของชาวญี่ปุ่นประกอบด้วย (1) เป็นการอาศัยอยู่ระยะเวลานานไม่ได้เป็นการพำนัถาวรโดยมีระยะเวลาดั้งตั้ง 2 สัปดาห์ขึ้นไป แล้วเดินทางกลับญี่ปุ่น (2) มีการครอบครองหรือเช่าที่อยู่อาศัยในต่างประเทศ และมีอุปกรณ์จำเป็นในการดำรงชีวิตประจำวัน ไม่ได้อยู่ชั่วคราวในที่พักในระยะเวลาสั้น ๆ ในโรงแรม (3) มีวัตถุประสงค์เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ เช่น การเสริมสร้างคุณค่าให้กับชีวิต อาทิ การเรียนภาษา การร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรม หรือการเป็นอาสาสมัคร รวมทั้งการติดต่อสื่อสารและคบหากับคนในท้องถิ่น (4) เน้นการดำเนินชีวิตประจำวันมากกว่าการท่องเที่ยว (5) มีเงินทุนหลักในการพำนักรจากเงินเดือน บำนาญ ดอกเบี้ยธนาคารที่ประเทศญี่ปุ่นไม่ใช่จากการทำงาน (พินดา อนันตนาคม, 2557) ซึ่งทำให้องค์ประกอบของการจัดการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวแตกต่างจากการท่องเที่ยวรูปแบบอื่น ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา (2551) ได้กำหนดองค์ประกอบที่สำคัญสำหรับการจัดการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวให้มีมาตรฐานประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ คือ 1) สถานที่ตั้ง สภาพแวดล้อม สิ่งก่อสร้าง ที่จอดรถ 2) โถงต้อนรับ ลิฟต์ 3) ห้องพัก 4) ห้องอาหาร บริเวณประกอบอาหารและรับประทานอาหาร 5) บริการเสริมอื่น ๆ 6) บุคลากร 7) ระบบความปลอดภัย 8) ทรัพยากร สิ่งแวดล้อมและความสัมพันธ์ชุมชน และ 9) ความรับผิดชอบของผู้ประกอบการ ราคาและการระบุบริการต่าง ๆ

3.2 นโยบายเกี่ยวกับการพำนักระยะยาวของรัฐบาลญี่ปุ่น

การสนับสนุนการพำนักระยะยาวในต่างประเทศโดยรัฐบาลญี่ปุ่น สืบเนื่องจากประเทศญี่ปุ่นประสบปัญหาด้านการเงินจากการจ่ายสวัสดิการเป็นจำนวนมากแก่ผู้สูงอายุ กลุ่ม baby boomer เป็นประชากรที่เกิดในช่วงที่รัฐบาลญี่ปุ่นส่งเสริมให้เพิ่มจำนวนประชากร หลังจากที่สูงวัยเสียประชากรในสงครามเป็นจำนวนมาก ประกอบกับอายุเฉลี่ยของคนญี่ปุ่นก็มีแนวโน้มสูงขึ้น ปี พ.ศ. 2550 กลุ่ม baby boomer มีอายุครบ 60 ปี และเริ่มเกษียณอายุการทำงาน ทำให้บุคลากรที่มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญหายไปจากภาคธุรกิจเป็นจำนวนมาก ในขณะที่จำนวนเด็กเกิดใหม่กลับมีแนวโน้มลดลง ปรากฏการณ์ประชากรมีชีวิตรยาวนานแต่จำนวนเด็กเกิดใหม่ลดลงทำให้ฐานประชากรที่จะต้องจ่ายเงินภาษีเพื่อดูแลผู้สูงอายุลดลงด้วย จนทำให้เงินบำนาญลดลง สวนทางกับค่าครองชีพในญี่ปุ่นที่มีแนวโน้มสูงขึ้น (พินดา อนันตนาคม, 2557) จนในปี 2551 ประเทศญี่ปุ่นโดย Japan Association of Travel Agents (JATA) มีนโยบายส่งเสริมให้ชาวญี่ปุ่นเดินทางออกนอกประเทศภายใต้โครงการ Visit World Campaign (WVC)

(พ.ศ. 2551 - 2553) โดยจะส่งเสริมให้ชาวญี่ปุ่นจำนวน 20 ล้านคน เดินทางออกนอกประเทศ ทั้งนี้ ประเทศไทยได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลญี่ปุ่นให้เป็น 1 ใน 9 ประเทศ คือ เกาหลีใต้ ออสเตรเลีย ไต้หวัน กวม ออสเตรเลีย สหรัฐอเมริกา และฮาวาย และฝรั่งเศส ที่รัฐบาลญี่ปุ่นสนับสนุนให้ชาวญี่ปุ่นเดินทางมาท่องเที่ยว (วารสาร คอเรียดิพิพิทซ์ และดวงพร ภิญญะพันธ์, 2553: 55) ภายใต้แคมเปญ Visit World Campaign (VWC 20 Million Travelers) ที่กำหนดเป้าหมายการส่งเสริมการเดินทางท่องเที่ยวทั่วโลกของนักท่องเที่ยวญี่ปุ่นไว้ที่ 20 ล้านคน โดยมีการวางแผนทางการดำเนินงานแบ่งออกเป็น 2 ช่วง (เบญจรัตน์ มรรยาทอ่อน, ม.ป.ป. และ Carolin Funck and Malcolm Coope, 2015: 50) คือ

1) ปี 2551-2552: มีการกำหนด/เลือกกลุ่มเป้าหมาย และจัดทำโครงสร้างธุรกิจแบบใหม่ให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายที่เลือกไว้

2) ปี 2553: การดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมาย (20 ล้านคน) กลุ่มเป้าหมาย แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มเยาวชน รวมทั้งกลุ่มผู้มีอายุในช่วง 20- 29 ปี และ 30-39 ปี กลุ่มครอบครัว และกลุ่มผู้สูงอายุ

จากการดำเนินการส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวอย่างต่อเนื่องของรัฐบาลญี่ปุ่น และผลจากบริบททางสังคมของประเทศญี่ปุ่นที่กลายเป็นสังคมสูงอายุ ตลอดจนการผลักดันเชิงนโยบายที่ต่อเนื่องซึ่งสามารถสรุปได้ตามตาราง 1

ทำให้การพำนักระยะยาวถูกทำให้กลายเป็นสินค้า ตลอดจนความร่วมมือของภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว และหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งในรูปแบบของการประกันสุขภาพของญี่ปุ่น เงินบำนาญของญี่ปุ่น และการพำนักระยะยาวในประเทศ จนส่งผลให้การพำนักระยะยาวกลายเป็นวิถีการดำเนินชีวิตของผู้เกษียณอายุที่สามารถเลือกทำกิจกรรมในเวลาพักผ่อนได้หลากหลาย ทั้งกีฬาและกิจกรรมนันทนาการ รวมทั้งมีการส่งเสริมการพำนักระยะยาวของภาคเอกชนและองค์กรไม่แสวงหากำไรต่าง ๆ โดยใช้ การวิจัย เพื่อหาแนวทางส่งเสริมและกระตุ้นให้เกิดการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวเพื่อรองรับประชากรกลุ่ม baby boomers ที่กำลังอยู่ในช่วงวัยเกษียณอายุ ทั้งนี้ เป้าหมายประการหนึ่งของการใช้ชีวิตในช่วงวัยเกษียณอายุของชาวญี่ปุ่นคือ “ikigai” ซึ่งเป็นปรัชญาการดำเนินชีวิตของชาวญี่ปุ่นที่ต้องการแสวงหาว่าอะไรคือสิ่งที่ทำให้ชีวิตดำรงอยู่อย่างมีคุณค่า (what makes a life worth living) ซึ่งมูลนิธิลองสเตย์ (Long Stay Foundation) เชื่อว่าการพำนักระยะยาวจะทำให้บุคคลบรรลุเป้าหมายของตนเอง (self-actualization) และ สร้าง “ikigai” ได้ วิถีชีวิตการย้ายถิ่นไปยังต่างประเทศของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นจึงเชื่อว่าจะสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุได้ในหลากหลายมิติ (Mayumi ONO, 2010: 96-99)

ตารางที่ 1 พัฒนาการของการสนับสนุนการพำนักระยะยาวของประเทศญี่ปุ่น

ค.ศ.	การดำเนินงาน
1986	กระทรวงการค้าและอุตสาหกรรม (MITI) ประกาศแผนซิลเวอร์โคลัมเบีย (Silver Columbia Plan 92: SCP92)
1987	จัดตั้งกลุ่มศึกษาเพื่อการพักผ่อนในต่างประเทศ
1988	ประกาศ “LONG STAY PLAN90W” (กลุ่มเรียนรู้เพื่อการพักอาศัยในต่างประเทศ)
1989	ก่อตั้ง Long Stay foundation (LSF) และรายงานผลการสำรวจสถานที่ที่เหมาะสมจะไปพำนักระยะยาวในต่างประเทศ
1992	LSF จัดทำข้อมูลกฎระเบียบเกี่ยวกับการพัฒนาโครงการรีสอร์ทในต่างประเทศและข้อมูลเกี่ยวกับการขออนุมัติก่อสร้างหรือพัฒนาที่ดินในต่างประเทศ
1993	วิจัยสำรวจเกี่ยวกับการให้บริการแก่ผู้พำนักระยะยาวในต่างประเทศ
1994	LSF จัดทัวร์ลองสเตย์ครั้งที่ 1 ณ ประเทศออสเตรเลีย จัดทำคู่มือไปลองสเตย์ในต่างประเทศ
1995	LSF สำรวจเพื่อจัดทำระบบการให้บริการเรื่องลองสเตย์ จัดทัวร์ครั้งที่ 1 ที่ประเทศสเปน จัดทำวารสารให้ข้อมูลเกี่ยวกับลองสเตย์แก่สมาชิก
1996	LSF ให้บริการด้านข้อมูลและให้คำแนะนำเรื่องลองสเตย์ แนะนำการใช้ชีวิตในเมืองใหญ่ 33 เมือง สำหรับผู้ที่ต้องการไปลองสเตย์
1997	บริษัทนำเที่ยวของเอกชน (JTB) เริ่มให้บริการข้อมูลทางแพคเกจ
1998-9	LSF จัดทำคู่มือแนะนำเมืองใหญ่ที่พัก และสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับไป ลองสเตย์ในต่างประเทศ
2000	LSF สำรวจทัศนคติและสิ่งอำนวยความสะดวกที่ต้องการเมื่อไปลองสเตย์ในต่างประเทศ
2001	LSF จัดสัมมนาเกี่ยวกับลองสเตย์

ที่มา: 一般財団法人 ロングステイ財団 (Long stay Foundation) (2019)

3.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การทบทวนวรรณกรรมเพื่อศึกษาจัดการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวเพื่อรองรับผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นพบประเด็นที่น่าสนใจ ได้แก่ ปัจจัยผลักดันและปัจจัยดึงดูด และสิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยวพำนักระยะยาว โดยมีรายละเอียดดังนี้

ปัจจัยผลักดันและปัจจัยดึงดูด

Weaver and Lawton (2002 อ้างใน มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 2551: 17-18) อธิบายว่า ปัจจัยคุณลักษณะของจุดหมายปลายทางที่เป็นปัจจัยดึงดูด (Pull factor) นักท่องเที่ยว ได้แก่ 1) ลักษณะทางภูมิศาสตร์ ได้แก่ ระยะทางจากต้นทางถึงจุดหมายปลายทาง และความเติบโตทางเศรษฐกิจของต้นทาง 2) การเข้าถึง โดยมีการคมนาคมที่สะดวกสบาย ในหลายช่องทาง (ทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ) ซึ่งเชื่อมต่อกันได้โดยสะดวก รวมถึงมีระเบียบวีซ่าและการตรวจค้นการเข้าเมืองที่สะดวก 3) สถานที่ท่องเที่ยวที่มีความเหมาะสมทั้งในเชิง คุณภาพ ปริมาณ หลากหลาย น่าสนใจ มีเอกลักษณ์ และเดินทางไปได้โดยสะดวก และ 4) ความเชื่อมโยงกับวัฒนธรรม

การศึกษาปัจจัยผลักดันและปัจจัยดึงดูดที่ทำให้ผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นมาพำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่ของสุดปรารถนา ดวงแก้ว (2558, 67) พบว่า ปัจจัยผลักดัน ได้แก่ 1) ญี่ปุ่นหนาวเกินไป 2) ค่าครองชีพที่ญี่ปุ่นสูง 3) เป้าหมายญี่ปุ่นจึงอยากจะหลีกเลี่ยง 4) เพื่อสุขภาพ 5) สนใจวัฒนธรรมอื่น ส่วนปัจจัยดึงดูด ได้แก่ 1) ค่าครองชีพ

ถูก 2) อากาศดี 3) สภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยดี 4) อยากคบหากับคนไทยท้องถิ่น 5) เป็นความต้องการของสมาชิกในครอบครัว

สิ่งอำนวยความสะดวก

การท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวจึงต่างจากการท่องเที่ยวแบบทั่วไป คือ การมีที่พักอาศัยที่ได้มาตรฐานและมียาราคาไม่แพง การจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกในที่พักอาศัยที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ การจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกในการดูแลสุขภาพ มีกิจกรรมการพักผ่อนและสร้างสรรค์ทางจิตใจ ร่างกาย และจิตวิญญาณ มีกลไกสนับสนุนการท่องเที่ยวระยะยาว เช่น การสื่อสาร การขอวีซ่า ธนาคาร การซื้อของใช้ที่จำเป็น เป็นต้น (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2549 อ้างใน ศรีสุตา โสภะ, 2556: 10) องค์ประกอบที่จำเป็นสำหรับการจัดการท่องเที่ยวระยะยาวคือ ที่พัก (คอนโดมิเนียม รีสอร์ท โครงการที่อยู่อาศัยเฉพาะ บ้าน เป็นต้น) สินค้าหลักด้านการท่องเที่ยว (สถานที่ท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก) และสินค้าด้านสุขภาพ (บริการสุขภาพ สาธารณสุข ความงาม) รวมถึงการจัดบริการด้านการท่องเที่ยวที่น่าสนใจต่าง ๆ

การศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจต่อบรรยากาศการตลาดกับความตั้งใจในการมาซ้ำของผู้มาเยือนแหล่งท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่ ของ อรชร มณีสงฆ์ และพัชรา ตันติประภา (2561) ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลจากตัวอย่างผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ด้านสิ่งดึงดูดใจ (attraction) ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจในระดับมากต่อข้อความ เมื่อมาอยู่เชียงใหม่แล้วรู้สึกถึงค่าใช้จ่ายที่ไม่แพง และเมื่อมาอยู่เชียงใหม่แล้วรู้สึกคุ้มค่าเงิน ด้านการคมนาคมขนส่งและความสะดวกในการเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยว (access) ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจในระดับปานกลางต่อข้อความ การมีเที่ยวบินให้เลือกมาก ราคาไม่แพง และมีรถเช่าหลายประเภทและระดับราคาให้เลือก ด้านความพร้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกในด้านที่พักอาศัย (accommodation) ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจในระดับมากต่อที่พักมีหลายรูปแบบและระดับราคาให้เลือก ด้านกิจกรรมสันทนาการพบว่า ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจต่อความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยวและมีเครือข่ายชาวญี่ปุ่นที่มีการดำเนินกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่องมากกว่าประเด็นอื่น ๆ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (destination amenities) พบว่า ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจต่ออาหารมีความหลากหลาย แหล่งจำหน่ายซื้อสินค้าที่ต้องการมีมากมาย ซื้อหาอาหารและเครื่องปรุงอาหารญี่ปุ่นได้ง่าย และอาหารไทยสามารถทานได้ มากกว่าข้ออื่น ๆ ขณะที่ความพึงพอใจระดับน้อยต่อบ้านเมืองมีทางเดินเท้าที่สะดวก ปลอดภัย มีความสะดวกด้านเอกสารการลงตราและวีซ่า และห้องน้ำสาธารณะมีความเพียงพอและสะอาด ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์กับการตัดสินใจกลับมาซ้ำ พบว่า ปัจจัยด้านสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจมาซ้ำคือ สถานที่ท่องเที่ยวสวยงาม สถานที่ท่องเที่ยวมีความหลากหลายทั้งวัฒนธรรม ธรรมชาติ และกีฬา ที่พักมีหลากหลายรูปแบบและราคาให้เลือก สงบและเป็นส่วนตัว ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว การบริการสุขภาพมีคุณภาพและราคาเหมาะสม แหล่งจำหน่ายซื้อสินค้าที่ต้องการมีมากมาย อาหารมีความหลากหลาย อาหารและเครื่องปรุงอาหารญี่ปุ่นสามารถหาได้ง่าย

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยพบว่ามีช่องว่างขององค์ความรู้ที่งานวิจัยชิ้นนี้สามารถเพิ่มเติมความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวของชาวญี่ปุ่นในประเทศไทย เนื่องจากงานวิจัยที่ผ่านมาส่วนใหญ่มีมุมมองกับความเป็นชาวญี่ปุ่นในมิติใดมิติหนึ่ง เช่น การศึกษาในกลุ่มผู้สูงอายุ แต่งานวิจัยชิ้นนี้มุ่งให้ความสำคัญกับกลุ่มที่กำลังจะกลายเป็นผู้สูงอายุในอนาคต และยังพยายามมองความหลากหลายของกลุ่มดังกล่าว เนื่องจากคาดว่าคนแต่ละกลุ่มจะมีแนวโน้มความต้องการที่หลากหลายเช่นกัน

4. ขอบเขตการวิจัยและวิธีการวิจัย

4.1 ขอบเขตการวิจัย

การจัดกลุ่มจัดกลุ่มชาวญี่ปุ่นที่มีแนวโน้มต้องการเข้ามาท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวในประเทศไทยโดยนำปัจจัยที่เกี่ยวข้องครอบคลุม 3 มิติ คือ มิติประชากรศาสตร์ มิติด้านเศรษฐกิจ และมิติครอบครัว การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเพื่อการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว ครอบคลุมปัจจัยดึงดูด (Pull Factors) และปัจจัยผลักดัน (Push Factors) ให้ตัดสินใจเพื่อการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว ส่วนการศึกษาความต้องการที่มีต่อการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวในประเทศไทย ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการดูแลด้านสุขภาพ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านการมีส่วนร่วมเชิงสังคมและกลไกการสนับสนุนเพื่อการปรับตัวข้ามวัฒนธรรม

4.2 วิธีการวิจัย

4.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษานี้คือ ชาวญี่ปุ่นที่มีอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดชลบุรี จังหวัดระยอง ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีชาวญี่ปุ่นอาศัยอยู่เป็นอันดับต้น ๆ ของประเทศ รวมทั้งชาวญี่ปุ่นที่อาศัยอยู่ในประเทศญี่ปุ่น และมีแนวโน้มต้องการเข้ามาท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวในประเทศไทย ผู้วิจัยใช้วิธีการกำหนดขนาดตัวอย่างและสุ่มตัวอย่างแบบโควตา โดยเก็บข้อมูลจากชาวญี่ปุ่นที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยที่อาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดชลบุรี และจังหวัดระยองจำนวน 100 คน และ ชาวญี่ปุ่นที่อาศัยอยู่ในประเทศญี่ปุ่น จำนวน 50 คน

4.2.2 เครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการจัดส่งแบบสอบถามออนไลน์ให้กับชาวญี่ปุ่นที่อาศัยอยู่ในประเทศญี่ปุ่น โดยประสานงานผ่านมหาวิทยาลัยนิชิคิว ซึ่ง เป็นเครือข่ายที่มีบันทึกข้อตกลงความร่วมมือร่วมกับมหาวิทยาลัยบูรพา และจัดส่งแบบสอบถามออนไลน์ผ่านเครือข่ายชาวญี่ปุ่นกลุ่มต่าง ๆ ในพื้นที่จังหวัดชลบุรีและจังหวัดระยอง รวมระยะเวลาเก็บรวบรวมข้อมูล 190 วัน โดยเก็บรวมข้อมูลเพิ่มเติมจากโควตาที่กำหนดไว้ร้อยละ 10 ในแต่ละกลุ่ม ทั้งนี้สามารถเก็บข้อมูลจากชาวญี่ปุ่นที่มีแนวโน้มจะเข้ามาท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวในประเทศไทยที่อาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดชลบุรีและจังหวัดระยองจำนวน 101 คน และ ชาวญี่ปุ่นที่อาศัยอยู่ในประเทศญี่ปุ่น จำนวน 50 คน รวมกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนทั้งสิ้น 151 ราย ทั้งนี้ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้ประสานงานชาวญี่ปุ่นใช้คำถามคัดกรองกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับแนวโน้มจะเข้ามาท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวในประเทศไทยในอนาคตก่อนที่จะจัดส่งแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง โดยเก็บรวบรวมข้อมูล ช่วงเดือนสิงหาคม 2561 – กุมภาพันธ์ 2562 ระยะเวลา 7 เดือน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นเครื่องมือการวิจัยภายใต้โครงการวิจัยเรื่อง รูปแบบของการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวเพื่อรองรับผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นในประเทศไทย ซึ่งประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 คุณลักษณะของชาวญี่ปุ่นที่มีแนวโน้มจะเข้ามาพำนักระยะยาวในประเทศไทย ประกอบด้วย ข้อมูลส่วนบุคคล ลักษณะครอบครัว และที่อยู่อาศัย คุณลักษณะด้านสุขภาพและความจำเป็นในการดูแลด้านสุขภาพ และส่วนที่ 2 ความต้องการของชาวญี่ปุ่นที่มีแนวโน้มจะเข้ามาพำนักระยะยาวในประเทศไทย ประกอบด้วย ความต้องการด้านที่อยู่อาศัยและสิ่งอำนวยความสะดวก ความต้องการการดูแลด้านสุขภาพ ความต้องการด้านจิตใจและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ความต้องการด้านการมีส่วนร่วมเชิงสังคมและกลไกการสนับสนุนเพื่อการปรับตัวข้ามวัฒนธรรม ด้านการท่องเที่ยวและกิจกรรมสันทนาการ โดยตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านได้ทำการตรวจสอบ

ความตรง (validity) งานวิจัยนี้ได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา หมายเลขใบรับรองที่ 87/2561

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการวิเคราะห์การจัดกลุ่มชาวญี่ปุ่นที่มีแนวโน้มต้องการเข้ามาท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวในประเทศไทย

ผลการวิเคราะห์ สามารถแบ่งกลุ่มการจัดกลุ่มชาวญี่ปุ่นที่มีแนวโน้มต้องการเข้ามาท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวออกเป็น 3 กลุ่ม (ตาราง 2)

ตาราง 2 องค์ประกอบการจัดกลุ่ม จำแนกตามกลุ่มชาวญี่ปุ่นที่มีแนวโน้มจะเข้ามาท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวในประเทศไทย

(n=151)				
องค์ประกอบ	รวม	กลุ่ม A	กลุ่ม B	กลุ่ม C
จำนวนตัวอย่าง (คน)	151 (100.00)	41 (27.15)	94 (62.25)	16 (10.60)
มิติประชากรศาสตร์				
เพศ	19.21	21.95 (9)	5.32 (5)	93.75 (15)
หญิง	80.79	78.05 (32)	94.68 (89)	6.25 (1)
ชาย	58.68	58.07	59.05	58.00
อายุเฉลี่ย (ปี)				
สถานภาพสมรส				
โสด/อยู่คนเดียว/หย่า/หม้าย	31.13 (47)	92.68 (38)	8.51 (8)	93.75 (15)
แต่งงานและมีคู่สมรส	68.87 (104)	7.32 (3)	91.49 (86)	93.75 (15)
มิติด้านเศรษฐกิจ				
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน				
ไม่เกิน 5 ล้านบาท	55.63 (84)	87.80 (36)	37.23 (35)	81.25 (13)
มากกว่า 5 ล้านบาท	44.37 (67)	12.20 (5)	62.77 (59)	18.75 (3)
รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน				
ไม่เกิน 10 ล้านบาท	73.51 (111)	95.12 (39)	35.11(33)	31.25(5)
มากกว่า 10 ล้านบาท	26.49 (40)	4.88 (2)	35.11 (33)	31.25 (5)
เงินออมทั้งหมดสำหรับการเกษียณอายุ (ล้านบาท)*	15.98	10.14	19.13	12.38
เงินบำนาญรายเดือนเมื่อเกษียณอายุ (แสนบาท)*	2.29	1.49	2.62	2.43

องค์ประกอบ	รวม	กลุ่ม A	กลุ่ม B	กลุ่ม C
มิติด้านครอบครัว				
จำนวนบุตรที่ยังมีชีวิต (คน)	1.56	0.73	1.85	2.00
จำนวนสมาชิกที่อาศัยในครัวเรือน (คน)	2.44	1.46	2.78	3.00
ความรับผิดชอบต่อครอบครัว				
ไม่ต้องรับผิดชอบดูแลสมาชิกในครัวเรือน	11.92 (18)	0.00 (0)	2.13 (2)	100.00 (16)
ต้องรับผิดชอบดูแลสมาชิกในครัวเรือน	88.08 (133)	100.0 (41)	97.87 (92)	0.00 (0)
ความรับผิดชอบต่อครอบครัวในอีก 10 ปี				
ไม่ต้องรับผิดชอบดูแลสมาชิกในครัวเรือน	10.60 (16)	0.00 (0)	3.19 (3)	81.25 (13)
ต้องรับผิดชอบดูแลสมาชิกในครัวเรือน	89.40 (135)	100.0 (41)	96.81 (91)	18.75 (3)

(1 JPY = 0.28 บาท ข้อมูล ณ วันที่ 17 มีนาคม 2565, ธนาคารแห่งประเทศไทย)

กลุ่มคนโสด/ไม่มีภาระต้องดูแลครอบครัว (กลุ่ม A) พบว่ามี 41 คน (ร้อยละ 27.15) ส่วนใหญ่เป็นชาวญี่ปุ่นชาย มีอายุเฉลี่ย 58 ปี และมีสถานภาพโสด/อยู่คนเดียว/หย่า/หม้าย สำหรับมิติด้านเศรษฐกิจ พบว่าส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยไม่เกิน 5 ล้านเยนต่อเดือน และครอบครัวมีรายได้ไม่เกิน 10 ล้านเยนต่อเดือน (ไม่เกิน 2,800,000 บาท ต่อเดือน) โดยมีเงินออมสำหรับการเกษียณอายุประมาณ 10.14 ล้านเยน (ประมาณ 2,840,082 บาท) และคาดว่าจะมีเงินบำนาญรายเดือน 1.49 แสนเยน (ประมาณ 41,732 บาทต่อเดือน) ส่วนมิตีครอบครัว พบว่ามีบุตรที่ยังมีชีวิต 0-1 คน และมีสมาชิกในครัวเรือน 1-2 คน โดยเป็นกลุ่มที่ปัจจุบันและในอนาคตอีก 10 ปี ไม่ต้องรับผิดชอบดูแลสมาชิกในครัวเรือน ดังนั้น ลักษณะของชาวญี่ปุ่นที่มีแนวโน้มจะเข้ามาพำนักระยะยาวในประเทศไทย คือ **กลุ่มคนโสดมีรายได้มีเงินออมพอประมาณ ไม่มีภาระที่ต้องรับผิดชอบดูแลสมาชิกในครัวเรือน**

กลุ่มชายชาวญี่ปุ่นมีครอบครัว/มีภาระต้องดูแลครอบครัว (กลุ่ม B) มี 94 คน (ร้อยละ 62.25) กลุ่มชาวญี่ปุ่นชาย มีอายุเฉลี่ย 59 ปี และมีสถานภาพแต่งงานและมีคู่สมรส สำหรับมิติด้านเศรษฐกิจ พบว่า 3 ใน 5 มีรายได้เฉลี่ยมากกว่า 5 ล้านเยนต่อเดือน และครอบครัวมีรายได้ไม่เกิน 10 ล้านเยนต่อเดือน โดยมีเงินออมสำหรับการเกษียณอายุประมาณ 19.13 ล้านเยน (ประมาณ 5,358,065 บาท) และคาดว่าจะมีเงินบำนาญรายเดือน 2.62 แสนเยน (ประมาณ 73,387 บาทต่อเดือน) ส่วนมิตีครอบครัว พบว่ามีบุตรที่ยังมีชีวิต 1-2 คน และมีสมาชิกในครัวเรือน 2-3 คน โดยเป็นกลุ่มที่ปัจจุบันและในอนาคตอีก 10 ปี ยังมีการต้องรับผิดชอบดูแลสมาชิกในครัวเรือน ดังนั้น ลักษณะของชาวญี่ปุ่นที่มีแนวโน้มจะเข้ามาพำนักระยะยาวในประเทศไทย คือ **กลุ่มชายชาวญี่ปุ่นมีครอบครัว มีรายได้มีเงินออมสูง แต่มีภาระที่ต้องรับผิดชอบดูแลสมาชิกในครัวเรือน**

กลุ่มหญิงชาวญี่ปุ่นมีครอบครัว/มีภาระต้องดูแลครอบครัว (กลุ่ม C) มี 16 คน (ร้อยละ 10.60) ส่วนใหญ่เป็นหญิงชาวญี่ปุ่น มีอายุเฉลี่ย 58 ปี และมีสถานภาพแต่งงานและมีคู่สมรส สำหรับมิติด้านเศรษฐกิจ พบว่า 4 ใน 5 มีรายได้เฉลี่ยมากกว่า 5 ล้านเยนต่อเดือน อย่างไรก็ตาม พบว่ามากกว่า 2 ใน 5 ครอบครัวมีรายได้เกิน 10 ล้านเยนต่อเดือน (มากกว่า 2,800,000 บาท ต่อเดือน) โดยมีเงินออมสำหรับการเกษียณอายุประมาณ 12.38 ล้านเยน (ประมาณ 3,467,718 บาท) และคาดว่าจะมีเงินบำนาญรายเดือน 2.43 แสนเยน (ประมาณ 68,065 บาทต่อเดือน) ส่วนมิตีครอบครัว พบว่ามีบุตรที่ยังมีชีวิต 2 คน และมีสมาชิกในครัวเรือน 3 คน โดยเป็นกลุ่มที่ปัจจุบันและในอนาคตอีก 10 ปี ยังมีการต้องรับผิดชอบดูแลสมาชิกในครัวเรือน ดังนั้น ลักษณะของชาวญี่ปุ่นที่มีแนวโน้มจะเข้ามาพำนักระยะยาวในประเทศไทย คือ **กลุ่มคนมีครอบครัว มีรายได้จากครอบครัวสนับสนุน และมีการที่ต้องรับผิดชอบดูแลสมาชิกในครัวเรือน**

5.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเพื่อการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวในประเทศไทย และเปรียบเทียบจำแนกตามกลุ่มของชาวญี่ปุ่น

ตาราง 3 ร้อยละของปัจจัยหลักต้นและปัจจัยดึงดูดในการตัดสินใจเพื่อการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวในประเทศไทย จำแนกตามกลุ่มชาวญี่ปุ่น (n=151)

ปัจจัยหลักต้นและปัจจัยดึงดูดในการตัดสินใจ เพื่อการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวในประเทศไทย	จำนวน	%	กลุ่ม		
			กลุ่ม A (41)	กลุ่ม B (92)	กลุ่ม C (16)
ปัจจัยหลักต้นที่ต้องการออกจากประเทศญี่ปุ่น*					
- ค่าครองชีพ	102	67.55	53.66	72.83	81.25
- อากาศ	76	50.33	46.34	50.00	68.75
- ที่ตั้งของที่อยู่อาศัย	20	13.25	9.76	13.04	25.00
- ภัยพิบัติทางธรรมชาติ	13	8.61	7.32	7.61	18.75
- เพื่อนบ้าน	5	3.31	2.44	2.17	12.50
- สุขภาพ	3	1.99	2.44	2.17	0.00
- อื่น ๆ	11	7.28	9.76	7.61	0.00
ปัจจัยดึงดูดที่ต้องการเข้ามาพำนักระยะยาวในประเทศไทย*					
- ค่าครองชีพ	65	44.22	42.50	44.57	46.67
- อากาศ	55	37.41	45.00	32.61	46.67
- มนุษยสัมพันธ์ของคนไทย	26	17.69	25.00	16.30	6.67
- สิ่งแวดล้อม	13	8.84	7.50	9.78	6.67
- ที่ตั้งของที่อยู่อาศัย	10	6.80	5.00	6.52	13.33
- ชุมชนชาวญี่ปุ่นบริเวณใกล้เคียง	7	4.76	7.50	3.26	6.67
- อาหาร	5	3.40	5.00	3.26	0.00
- ภัยพิบัติทางธรรมชาติ	3	2.04	5.00	1.09	0.00
- กีฬา	3	2.04	0.00	3.26	0.00
- อื่น ๆ เช่น การรักษาพยาบาล สุขภาพ กิจกรรมทางวัฒนธรรมไทย เป็นต้น	8	5.44	5.00	6.53	0.00

* หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตาราง 3 การวิเคราะห์ปัจจัยหลักต้นและปัจจัยดึงดูดในการตัดสินใจเพื่อการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวในประเทศไทย พบว่า

ปัจจัยหลักต้นที่ต้องการออกจากประเทศญี่ปุ่น พบว่าทั้งกลุ่ม A กลุ่ม B และกลุ่ม C ปัจจัยที่หลักต้นที่ต้องการออกจากประเทศญี่ปุ่นมากที่สุด คือ ค่าครองชีพ รองลงมาคือ อากาศ และที่ตั้งของที่อยู่อาศัย

ปัจจัยดึงดูดที่ต้องการเข้ามาพำนักระยะยาวในประเทศไทย พบว่า กลุ่ม A ให้ความสำคัญกับอากาศมากที่สุด รองลงมาคือ ค่าครองชีพ และมนุษยสัมพันธ์ของคนไทย กลุ่ม B ให้ความสำคัญกับค่าครองชีพมากที่สุด รองลงมาคือ อากาศ และมนุษยสัมพันธ์ของคนไทย ส่วนกลุ่ม C ให้ความสำคัญกับค่าครองชีพ และอากาศ มากที่สุด รองลงมาคือ ที่ตั้งของที่อยู่อาศัย

ตาราง 4 ร้อยละของลักษณะการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวในประเทศไทยจำแนกตามกลุ่มชาวญี่ปุ่น

ลักษณะการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวในประเทศไทย	จำนวน	%	กลุ่ม		
			กลุ่ม A (41)	กลุ่ม B (94)	กลุ่ม C (16)
ช่วงเวลาที่สำคัญที่จะพำนักระยะยาวในประเทศไทย					
- พำนักรถตลอดปี	95	62.91	63.41	62.77	62.50
- พำนักรถเฉพาะช่วงที่ญี่ปุ่นอากาศหนาว	15	9.93	4.88	12.77	6.25
- ไม่แน่ใจ	39	25.83	31.71	22.34	31.25
- อื่น ๆ	2	1.32	0.00	2.13	0.00
ระยะเวลาที่อยู่ประเทศไทยใน 1 ปี					
- ไม่เกิน 1 เดือน	14	9.27	2.44	8.51	31.25
- 1 เดือน - 3 เดือน	13	8.61	9.76	9.57	0.00
- 3 - 6 เดือน	15	9.93	7.32	11.70	6.25
- 6 - 9 เดือน	18	11.92	7.32	10.64	31.25
- 9 เดือน - 1 ปี	91	60.26	73.17	59.57	31.25

* หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตาราง 4 การวิเคราะห์ลักษณะการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวในประเทศไทย พบว่า

ช่วงเวลาที่สำคัญที่จะพำนักระยะยาวในประเทศไทย พบว่า ทั้งกลุ่ม A กลุ่ม B และกลุ่ม C คาดว่าจะพำนักระยะยาวในประเทศไทยตลอดปีมากที่สุด รองลงมาคือ ไม่แน่ใจ และพำนักรถเฉพาะช่วงที่ญี่ปุ่นอากาศหนาว

ระยะเวลาที่อยู่ประเทศไทยใน 1 ปี พบว่า กลุ่ม A มีแนวโน้มจะเข้ามาพำนักระยะยาวในประเทศไทย 9 เดือน - 1 ปี มากที่สุด รองลงมาคือ 1 - 3 เดือน และ 6 - 9 เดือน กลุ่ม B มีแนวโน้มจะเข้ามาพำนักระยะยาวในประเทศไทย 9 เดือน - 1 ปี มากที่สุด รองลงมาคือ 3 - 6 เดือน และ 6 - 9 เดือน ส่วนกลุ่ม C มีแนวโน้มจะเข้ามาพำนักระยะยาวในประเทศไทย 9 เดือน - 1 ปี มากที่สุด รองลงมาคือ 6 - 9 เดือน และไม่เกิน 1 เดือน

5.3 ผลการวิเคราะห์ความต้องการและเปรียบเทียบความต้องการที่มีต่อการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวในประเทศไทยจำแนกตามกลุ่มของชาวญี่ปุ่น

ผลการศึกษาความต้องการและเปรียบเทียบความต้องการที่มีต่อการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการดูแลสุขภาพ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านการมีส่วนร่วมเชิงสังคม และกลไกการสนับสนุนเพื่อการปรับตัวข้ามวัฒนธรรม ผลการวิเคราะห์จำแนกความต้องการที่มีต่อการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว

5.3.1 ความต้องการด้านการดูแลด้านสุขภาพ

ตาราง 5 ร้อยละของความต้องการด้านการดูแลด้านสุขภาพจำแนกตามกลุ่มชาวญี่ปุ่นที่มีแนวโน้มจะเข้ามาพำนักระยะยาวในประเทศไทย

ด้านการดูแลด้านสุขภาพ	จำนวน	%	กลุ่ม		
			กลุ่ม A (41)	กลุ่ม B (92)	กลุ่ม C (16)
ประเภทของสถาบันทางการแพทย์ที่ต้องการ					
- โรงพยาบาลรัฐ	126	83.44	80.00	84.95	93.75
- คลินิกทั่วไป	22	14.57	22.50	11.83	12.50
- โรงพยาบาลเฉพาะทาง	21	13.91	15.00	13.98	12.50
- โรงพยาบาลเอกชน	19	12.58	22.50	9.68	6.25
- ศูนย์การให้คำปรึกษาทางสุขภาพร่างกาย	6	3.97	2.50	5.38	0.00
- คลินิกเฉพาะทาง	3	1.99	2.50	2.15	0.00
- ศูนย์การให้คำปรึกษาทางสุขภาพจิต	3	1.99	7.50	0.00	0.00
เวลาในการเดินทางไปสถาบันทางการแพทย์					
- ภายใน 15 นาที	51	33.77	48.78	25.53	43.75
- ภายใน 30 นาที	66	43.71	34.15	48.94	37.50
- ภายใน 1 ชั่วโมง	25	16.56	9.76	20.21	12.50
- ภายใน 2 ชั่วโมง	9	5.96	7.32	5.32	6.25
ความต้องการล้ามแปลงเวลาที่เข้ารับการรักษา					
- ต้องการ	102	67.55	53.66	71.28	81.25
- ไม่ต้องการ	24	15.89	21.95	13.83	12.50
- ไม่มีก็ได้ แต่ถ้ามีจะทำให้อุ่นใจ	25	16.56	24.39	14.89	6.25
ลักษณะของกิจกรรมทางสุขภาพที่ต้องการใช้บริการ					
- เดิน	67	44.37	53.85	41.76	50.00
- กอล์ฟ	66	43.71	20.51	61.54	12.50
- รีด	30	19.87	17.95	21.98	18.75
- สปา	29	19.21	23.08	13.19	50.00
- บริหารร่างกาย	27	17.88	33.33	12.09	18.75
- อื่นๆ เช่น แอโรบิค	6	3.97	2.56	3.3	12.5

* หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตาราง 5 ความต้องการด้านการดูแลด้านสุขภาพจำแนกตามกลุ่มชาวญี่ปุ่นที่มีแนวโน้มจะเข้ามาพำนักระยะยาวในประเทศไทย พบว่า

ประเภทของสถาบันทางการแพทย์ พบว่า กลุ่ม A B และ C ต้องการใช้บริการโรงพยาบาลรัฐมากที่สุด โดยลำดับรองลงมา กลุ่ม A ต้องการใช้บริการโรงพยาบาลเฉพาะทาง และคลินิกทั่วไป ส่วนกลุ่ม B และ C ต้องการใช้บริการ โรงพยาบาลเอกชน และโรงพยาบาลเฉพาะทาง

เวลาในการเดินทางไปสถาบันทางการแพทย์ พบว่า กลุ่ม A และกลุ่ม C ต้องการใช้เวลาในการเดินทางไปสถาบันทางการแพทย์ภายใน 15 นาที เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ภายใน 30 นาที และภายใน 1 ชั่วโมง ส่วนกลุ่ม B ต้องการใช้เวลาในการเดินทางไปสถาบันทางการแพทย์ภายใน 30 นาที เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ภายใน 15 นาที และภายใน 1 ชั่วโมง

ความต้องการล่ามแปลเวลาที่เข้ารับการรักษา พบว่า กลุ่ม A B และ C ต้องการล่ามแปลเวลาที่เข้ารับการรักษามากที่สุด โดยลำดับรองลงมา กลุ่ม A และกลุ่ม B ไม่มีก็ได้แต่ถ้ามีจะช่วยให้เข้าใจ และไม่ต้องการ ส่วนกลุ่ม C ไม่ต้องการ และไม่มีก็ได้แต่ถ้ามีจะช่วยให้เข้าใจ

ลักษณะของกิจกรรมทางสุขภาพที่ต้องการใช้บริการ พบว่า กลุ่ม A ต้องการเดินมากที่สุด รองลงมาคือ บริหารร่างกาย และสปา กลุ่ม B ต้องการเล่นกอล์ฟมากที่สุด รองลงมาคือ เดิน และวิ่ง ส่วนกลุ่ม C ต้องการเดิน และสปามากที่สุด รองลงมาคือ วิ่ง และบริหารร่างกาย

5.3.2 ความต้องการด้านที่อยู่อาศัย

ตาราง 6 ร้อยละของความ ต้องการด้านที่อยู่อาศัยจำแนกตามกลุ่มชาวญี่ปุ่นที่มีแนวโน้มจะเข้ามาพำนักระยะยาวในประเทศไทย

ด้านการดูแลด้านสุขภาพ	จำนวน	%	กลุ่ม		
			กลุ่ม A (41)	กลุ่ม B (94)	กลุ่ม C (16)
ประเภทที่อยู่อาศัยที่คาดว่าจะเลือกมาพำนักระยะยาว					
- คอนโดมิเนียม	67	44.37	53.66	41.49	37.50
- Serviced apartment	46	30.46	14.63	32.98	56.25
- ทาวน์เฮ้าส์	18	11.92	24.39	8.51	0.00
- บ้านเดี่ยว	16	10.60	4.88	13.83	6.25
- บ้านเช่า	4	2.65	2.44	3.19	0.00
ปัจจัยที่ต้องคำนึงถึงในการเลือกพักอาศัย					
- ราคา/ ค่าเช่า	115	76.16	82.93	76.34	62.50
- ความสะอาดและเรียบร้อย	83	54.97	46.34	56.99	68.75
- ความปลอดภัยในการพักอาศัย	58	38.41	36.59	37.63	50.00
- ความสวยงามของที่พัก	55	36.42	19.51	40.86	56.25
- ความสะดวกในการเดินทาง	48	31.79	34.1	32.3	25.0
- การได้พักอาศัยใกล้กับชาวญี่ปุ่น	20	13.25	14.63	12.90	12.50
- การได้พักอาศัยร่วมกับชุมชนชาวไทย	8	5.30	4.88	6.45	0.00
- ระบบรักษาความปลอดภัย	8	5.30	2.44	6.45	6.25
- การได้อยู่ใกล้ธรรมชาติ	5	3.31	7.32	2.15	0.00
- อื่น ๆ	1	0.66	0.00	1.08	0.00

ด้านการดูแลด้านสุขภาพ	จำนวน	%	กลุ่ม		
			กลุ่ม A (41)	กลุ่ม B (94)	กลุ่ม C (16)
สภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย					
- ในเมือง	70	46.36	37.50	50.00	56.25
- ใกล้ทะเล	36	23.84	35.00	20.65	18.75
- ใกล้ห้างสรรพสินค้า	27	17.88	17.50	19.57	12.50
- ใกล้ตลาดสด	18	11.92	10.00	11.96	18.75
- ใกล้โรงพยาบาล	11	7.28	7.50	6.52	12.50
- ใกล้สถานศึกษา	4	2.65	2.50	2.17	6.25
- ใกล้ภูเขา	2	1.32	0.00	2.17	0.00
- อื่น ๆ	3	1.99	2.50	2.17	0.00

ความต้องการด้านที่อยู่อาศัยจำแนกตามกลุ่มชาวญี่ปุ่นที่มีแนวโน้มจะเข้ามาพำนักระยะยาวในประเทศไทย (ตาราง 6) พบว่า

ประเภทที่อยู่อาศัย พบว่า กลุ่ม A คาดว่าจะมาพำนักรในคอนโดมิเนียมมากที่สุด รองลงมาคือ ทาวน์เฮ้าส์ และ Serviced apartment กลุ่ม B คาดว่าจะมาพำนักรในคอนโดมิเนียมมากที่สุด รองลงมาคือ Serviced apartment และ บ้านเดี่ยว ส่วนกลุ่ม C คาดว่าจะมาพำนักรใน Serviced apartment มากที่สุด รองลงมาคือ คอนโดมิเนียม และบ้านเดี่ยว

ปัจจัยที่ต้องคำนึงถึงในการเลือกพักอาศัย พบว่า กลุ่ม A ให้ความสำคัญกับราคา/ ค่าเช่ามากที่สุด รองลงมาคือ ความสะอาดและเรียบร้อย และความปลอดภัยในการพักอาศัย กลุ่ม B ให้ความสำคัญกับราคา/ ค่าเช่ามากที่สุด รองลงมาคือ ความสะอาดและเรียบร้อย และความสวยงามของที่พัก ส่วนกลุ่ม C ให้ความสำคัญกับความสะอาด และเรียบร้อยมากที่สุด รองลงมาคือ ราคา/ ค่าเช่า และความสวยงามของที่พัก

สภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย พบว่า กลุ่ม A และ B ให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัยที่อยู่ในเมืองมากที่สุด รองลงมาคือ ใกล้ทะเล และใกล้ห้างสรรพสินค้า ส่วนกลุ่ม C ให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัยที่อยู่ในเมืองมากที่สุด รองลงมาคือ ใกล้ทะเล และใกล้ตลาดสด

สำหรับค่าใช้จ่ายด้านที่พักอาศัยโดยประมาณ (ต่อเดือน) พบว่า กลุ่ม B มีค่าใช้จ่ายด้านที่พักอาศัยโดยประมาณ (ต่อเดือน) มากที่สุด รองลงมาคือ กลุ่ม C และ A ส่วนระยะทางจากที่พักอาศัยถึงแหล่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่ยอมรับได้ พบว่า กลุ่ม B มีระยะทางจากที่พักอาศัยถึงแหล่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่ยอมรับได้มากที่สุด รองลงมาคือ กลุ่ม A และ C (ตาราง 7)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยของค่าใช้จ่ายด้านที่พักอาศัยโดยประมาณ (ต่อเดือน) และระยะทางจากที่พักอาศัยถึงแหล่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่ยอมรับได้จำแนกตามกลุ่มชาวญี่ปุ่นที่มีแนวโน้มจะเข้ามาพำนักระยะยาวในประเทศไทย

ประเด็น	ค่าเฉลี่ยรวม	กลุ่ม		
		กลุ่ม A (41)	กลุ่ม B (94)	กลุ่ม C (16)
ค่าใช้จ่ายด้านที่พักอาศัยโดยประมาณ (ต่อเดือน)	68,542.95	41,731.66	78,702.01	77,562.44
ระยะทางจากที่พักอาศัยถึงแหล่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่ยอมรับได้ (กิโลเมตร)	3.66	3.26	4.32	1.11

5.3.3 ความต้องการด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

ตาราง 8 ร้อยละของความต้องการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกจำแนกตามกลุ่มชาวญี่ปุ่นที่มีแนวโน้มจะเข้ามาพำนักระยะยาวในประเทศไทย

ความต้องการด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	จำนวน	%	กลุ่ม		
			กลุ่ม A (39)	กลุ่ม B (91)	กลุ่ม C (16)
สิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณที่อยู่อาศัย					
- โรงพยาบาล	79	52.32	43.90	52.69	75.00
- ซูเปอร์มาร์เก็ตอาหารญี่ปุ่น	66	43.71	43.90	41.94	56.25
- ร้านอาหารญี่ปุ่น	57	37.75	29.27	46.24	12.50
- ห้างสรรพสินค้า	55	36.42	31.71	34.41	62.50
- นวด	30	19.87	24.39	20.43	6.25
- ตลาด	30	19.87	19.51	18.28	31.25
- ร้านเหล้า	25	16.56	14.63	20.43	0.00
- ร้านกาแฟ	16	10.60	9.76	10.75	12.50
- สถานีตำรวจ	10	6.62	4.88	6.45	12.50
- คาราโอเกะ	10	6.62	0.00	10.75	0.00
- ฟิตเนส	9	5.96	9.76	5.38	0.00
- สวนสาธารณะ	9	5.96	7.32	4.30	12.50
- ที่ทำการไปรษณีย์	5	3.31	7.32	2.15	0.00
- ร้านซักรีด	5	3.31	4.88	3.23	0.00
- ร้านสะดวกซื้อ	5	3.31	4.88	3.23	0.00
- กองตรวจคนเข้าเมือง	4	2.65	2.44	3.23	0.00
- ร้านเสริมสวย/ร้านตัดผม	4	2.65	4.88	1.08	6.25
- อื่น ๆ เช่น สปา โรงภาพยนตร์	5	3.31	4.88	1.08	12.5
ระบบความปลอดภัยที่ต้องการในบริเวณที่พักอาศัย					
- สถานีตำรวจประจำหมู่บ้าน	53	35.10	36.59	31.91	50.00
- จุดบริการของฝ่ายรักษาความปลอดภัย	18	11.92	12.20	12.77	6.25
- กล้องวงจรปิด	57	37.75	34.15	40.43	31.25
- สัญญาณเตือนภัยเมื่อเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน	10	6.62	4.88	6.38	12.50
- ระบบการสื่อสารแบบอัตโนมัติเพื่อขอความช่วยเหลือเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน	9	5.96	12.20	4.26	0.00
- สัญญาณกันขโมย	4	2.65	0.00	4.26	0.00
การบริการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการใช้ชีวิตในเมืองไทย					
- ไม่ต้องการ	108	71.52	78.05	68.09	75.00
- ต้องการ	43	28.48	21.95	31.91	25.00
o บริการให้คำปรึกษาออนไลน์	22	51.16	33.33	56.67	50.00
o บริการให้คำปรึกษาแบบคอลเซ็นเตอร์	15	34.88	66.67	26.67	25.00
o บริการให้คำปรึกษาในลักษณะจุดบริการ	7	16.28	0.00	20.00	25.00

ความต้องการด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	จำนวน	%	กลุ่ม		
			กลุ่ม A (39)	กลุ่ม B (91)	กลุ่ม C (16)
บริการ/ การอำนวยความสะดวกที่ต้องการเพิ่มเติม					
- บริการประกันสุขภาพ	44	29.14	42.11	27.47	20.00
- ล่าม	42	27.81	21.05	30.77	40.00
- ห้องเรียนภาษาไทย	36	23.84	26.32	23.08	33.33
- บริการเรื่องวีซ่า	35	23.18	23.68	28.57	0.00
- การให้บริการทางกฎหมาย	26	17.22	10.53	21.98	13.33
- สิทธิการซื้อที่ดิน	20	13.25	23.68	12.09	0.00
- สิทธิการซื้อที่พักอาศัย	17	11.26	13.16	12.09	6.67
- การรับส่ง	15	9.93	5.26	10.99	20.00
- บริษัทท่องเที่ยว	12	7.95	2.63	12.09	0.00
- ทุนยาความ	10	6.62	10.53	6.59	0.00
- อื่น ๆ	1	0.66	2.63	0.00	0.00

* หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตาราง 8 ความต้องการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกจำแนกตามกลุ่มชาวญี่ปุ่นที่มีแนวโน้มจะเข้ามาพำนักระยะยาวในประเทศไทย พบว่า

สิ่งอำนวยความสะดวกในบริเวณใกล้พื้นที่ที่อยู่อาศัย พบว่า กลุ่ม A B และ C ต้องการพื้นที่ที่อยู่อาศัยใกล้โรงพยาบาลมากที่สุด โดยอันดับรองลงมาพบว่า กลุ่ม A ต้องการพื้นที่ที่อยู่ใกล้ซูเปอร์มาร์เก็ตอาหารญี่ปุ่น และห้างสรรพสินค้า กลุ่ม B ต้องการพื้นที่ที่อยู่อาศัยใกล้ร้านอาหารญี่ปุ่น และซูเปอร์มาร์เก็ตอาหารญี่ปุ่น ส่วนกลุ่ม C ต้องการพื้นที่ที่อยู่อาศัยใกล้ห้างสรรพสินค้า และซูเปอร์มาร์เก็ตอาหารญี่ปุ่น

ระบบความปลอดภัยที่ต้องการในบริเวณที่พักอาศัย พบว่า กลุ่ม A ต้องการสถานีตำรวจประจำหมู่บ้านมากที่สุด รองลงมาคือ กล้องวงจรปิด และจุดบริการของฝ่ายรักษาความปลอดภัย กลุ่ม B ต้องการกล้องวงจรปิดมากที่สุด รองลงมาคือ สถานีตำรวจประจำหมู่บ้าน และจุดบริการของฝ่ายรักษาความปลอดภัย ส่วนกลุ่ม C ต้องการสถานีตำรวจประจำหมู่บ้านมากที่สุด รองลงมาคือ กล้องวงจรปิด และสัญญาณเตือนภัยเมื่อเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน

การบริการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการใช้ชีวิตในเมืองไทย พบว่า ทั้งกลุ่ม A B และ C ไม่ต้องการบริการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการใช้ชีวิตในเมืองไทย โดยพบว่า กลุ่ม A มีความต้องการบริการให้คำปรึกษาแบบคอลเซ็นเตอร์มากที่สุด รองลงมาคือ บริการให้คำปรึกษาออนไลน์ และบริการให้คำปรึกษาในลักษณะจุดบริการส่วนกลุ่ม B และ C มีความต้องการบริการให้คำปรึกษาออนไลน์มากที่สุด รองลงมาคือบริการให้คำปรึกษาแบบคอลเซ็นเตอร์และบริการให้คำปรึกษาในลักษณะจุดบริการ

บริการ/ การอำนวยความสะดวกที่ต้องการเพิ่มเติม พบว่า กลุ่ม A ต้องการบริการประกันสุขภาพมากที่สุด รองลงมาคือ ห้องเรียนภาษาไทยและบริการเรื่องวีซ่า กลุ่ม B ต้องการล่ามมากที่สุด รองลงมาคือ บริการเรื่องวีซ่า และบริการประกันสุขภาพ ส่วนกลุ่ม C ต้องการล่ามมากที่สุด รองลงมาคือ ห้องเรียนภาษาไทย และบริการประกันสุขภาพ

5.3.4 ด้านการมีส่วนร่วมเชิงสังคมและกลไกการสนับสนุนเพื่อการปรับตัวข้ามวัฒนธรรม

ตาราง 9 ร้อยละของความต้องการด้านการมีส่วนร่วมเชิงสังคมและกลไกการสนับสนุนเพื่อการปรับตัวข้ามวัฒนธรรม จำแนกตามกลุ่มชาวญี่ปุ่นที่มีแนวโน้มจะเข้ามาพำนักระยะยาวในประเทศไทย

ความต้องการด้านการมีส่วนร่วมเชิงสังคม และกลไกการสนับสนุนเพื่อการปรับตัวข้ามวัฒนธรรม	จำนวน	%	กลุ่ม		
			กลุ่ม A (39)	กลุ่ม B (90)	กลุ่ม C (15)
ความถี่ในการพบกับชุมชนญี่ปุ่นและเพื่อน ๆ					
- ทุกวัน	24	15.89	7.32	17.02	31.25
- ทุก ๆ 2-3 วัน	47	31.13	31.71	26.60	56.25
- สัปดาห์ละครั้ง	49	32.45	41.46	31.91	12.50
- 2 สัปดาห์ 1 ครั้ง	3	1.99	0.00	3.19	0.00
- เดือนละ 1 ครั้ง	13	8.61	7.32	10.64	0.00
- 3 เดือน 1 ครั้ง	1	0.66	2.44	0.00	0.00
- ครึ่งปีละ 1 ครั้ง	3	1.99	2.44	2.13	0.00
- ปีละครั้ง	4	2.65	4.88	2.13	0.00
- ไม่ต้องการเกี่ยวข้อง	7	4.64	2.44	6.38	0.00
ขนาดของชุมชนที่ต้องการในขณะที่ใช้ชีวิตที่เมืองไทย					
- 2-3 คน	43	28.48	26.83	29.79	25.00
- 5-6 คน	47	31.13	26.83	34.04	25.00
- 10 คนขึ้นไป	36	23.84	31.71	19.15	31.25
- 20 คนขึ้นไป	20	13.25	12.20	12.77	18.75
- 50 คนขึ้นไป	3	1.99	2.44	2.13	0.00
- 100 คนขึ้นไป	1	0.66	0.00	1.06	0.00
- ไม่ตอบ	1	0.66	0.00	1.06	0.00
กิจกรรมทางวัฒนธรรมที่ต้องการเข้าร่วมเมื่อมาพำนักระยะยาว					
- ห้องเที่ยวเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ในท้องถิ่น	69	45.70	53.85	47.78	33.33
- ร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น	52	34.44	25.64	37.78	53.33
- มีสถานที่จัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมของชาวญี่ปุ่น	34	22.52	28.21	21.11	26.67
- อื่น ๆ	4	2.65	2.56	3.33	0.00
ลักษณะความต้องการให้มีบุคลากรเพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรม					
- มีบุคลากรแนะนำกิจกรรม/ แหล่งท่องเที่ยว ทางวัฒนธรรม	82	54.30	46.15	58.89	73.33
- มีบุคลากรพาเยี่ยมชมและเข้าร่วมกิจกรรม/ แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	49	32.45	41.03	32.22	26.67
- มีบุคลากรเพื่อให้คำปรึกษาสำหรับการปรับตัว ทางวัฒนธรรม	13	8.61	10.26	10.00	0.00
- อื่น ๆ	1	0.66	2.56	0.00	0.00

ความต้องการด้านการมีส่วนร่วมเชิงสังคม และกลไกการสนับสนุนเพื่อการปรับตัวข้ามวัฒนธรรม	จำนวน	%	กลุ่ม		
			กลุ่ม A (39)	กลุ่ม B (90)	กลุ่ม C (15)
ความถี่ในการพบกับชุมชนญี่ปุ่นและเพื่อน ๆ					
กีฬา					
- ปีนเขา	15	9.93	5.26	14.77	0.00
- มวยไทย	11	7.28	18.42	4.55	0.00
- หมากรุกญี่ปุ่น	9	5.96	10.53	5.68	0.00
- แบดมินตัน	3	1.99	0.00	2.27	6.25
- เซปักตะกร้อ	1	0.66	2.63	0.00	0.00
งานฝีมือ					
- ร้อยมาลัย	13	8.61	2.63	3.41	56.25
- แกะสลัก	7	4.64	5.26	5.68	0.00
- งานศิลปะ		0.00			
- วาดรูป	13	8.61	7.89	5.68	31.25
- จัดดอกไม้	9	5.96	5.26	1.14	37.50
วัฒนธรรมไทย					
- อาหารไทย	41	27.15	28.95	23.86	56.25
- นวดไทย	18	11.92	15.79	7.95	31.25
- ดนตรีไทย	9	5.96	7.89	4.55	12.50
- รำไทย	7	4.64	2.63	3.41	18.75
- สงกรานต์	7	4.64	7.89	4.55	0.00
- ลอยกระทง	6	3.97	7.89	3.41	0.00
- ทำบุญตักบาตร	5	3.31	5.26	3.41	0.00
ภาษา					
- ภาษาไทย	114	75.50	84.21	80.68	68.75
- ภาษาอังกฤษ	19	12.58	7.89	15.91	12.50
- อื่น ๆ	3	1.99	0.00	3.41	0.00

* หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตาราง 9 ความต้องการด้านการมีส่วนร่วมเชิงสังคมและกลไกการสนับสนุนเพื่อการปรับตัวข้ามวัฒนธรรม จำแนกตามกลุ่มชาวญี่ปุ่นที่มีแนวโน้มจะเข้ามาพำนักระยะยาวในประเทศไทย พบว่า

ความถี่ในการพบกับชุมชนญี่ปุ่นและเพื่อน ๆ พบว่า กลุ่ม A และกลุ่ม B พบกับชุมชนญี่ปุ่นและเพื่อน ๆ สัปดาห์ละครั้ง มากที่สุด รองลงมาคือ ทุก ๆ 2-3 วัน และทุกวัน ส่วนกลุ่ม C พบกับชุมชนญี่ปุ่นและเพื่อน ๆ ทุก ๆ 2-3 วัน มากที่สุด รองลงมาคือ ทุกวัน และสัปดาห์ละครั้ง

ขนาดของชุมชนที่ต้องการในขณะที่ใช้ชีวิตที่เมืองไทย พบว่า กลุ่ม A ต้องการจำนวนชุมชนในขณะที่ใช้ชีวิตที่เมืองไทยเป็นอันดับแรก คือ 10 คนขึ้นไป รองลงมาคือ 5-6 คน และ 2-3 คน กลุ่ม B ต้องการจำนวนชุมชนในขณะที่ใช้ชีวิตที่เมืองไทยเป็นอันดับแรก คือ 5-6 คน รองลงมาคือ 2-3 คน และ 10 คนขึ้นไป ส่วนกลุ่ม C ต้องการจำนวนชุมชนในขณะที่ใช้ชีวิตที่เมืองไทยเป็นอันดับแรก คือ 10 คนขึ้นไป รองลงมาคือ 5-6 คน และ 2-3 คน

กิจกรรมทางวัฒนธรรมที่ต้องการเข้าร่วมเมื่อมาพำนักระยะยาว พบว่า กลุ่ม A ต้องการท่องเที่ยวเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในท้องถิ่นมากที่สุด รองลงมาคือ มีสถานที่จัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมของชาวญี่ปุ่น และร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น กลุ่ม B ต้องการท่องเที่ยวเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในท้องถิ่นมากที่สุด รองลงมาคือ ร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น และมีสถานที่จัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมของชาวญี่ปุ่น ส่วนกลุ่ม C ต้องการร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่นมากที่สุด รองลงมาคือ ท่องเที่ยวเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในท้องถิ่น และมีสถานที่จัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมของชาวญี่ปุ่น

ลักษณะความต้องการให้มีบุคลากรเพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรม พบว่า กลุ่ม A B และ C ต้องการบุคลากรแนะนำกิจกรรม/ แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมมากที่สุด รองลงมาคือ มีบุคลากรพาเยี่ยมชมและเข้าร่วมกิจกรรม/ แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

กิจกรรมที่อยากเรียนในประเทศไทย: กิจกรรมกีฬา พบว่า กลุ่ม A ต้องการเล่นมวยไทยมากที่สุด รองลงมาคือ หมากรุกญี่ปุ่น และปิงปอง กลุ่ม B ต้องการปิงปองมากที่สุด รองลงมาคือ หมากรุกญี่ปุ่น และมวยไทย ส่วนกลุ่ม C ต้องการเล่นแบดมินตันเท่านั้น กิจกรรมงานฝีมือจำแนกตามกลุ่มชาวญี่ปุ่นที่มีแนวโน้มจะเข้ามาพำนักระยะยาวในประเทศไทย พบว่า กลุ่ม A และ B ต้องการแกะสลักมากที่สุด รองลงมาคือ ร้อยมาลัย ส่วนกลุ่ม C ต้องการร้อยมาลัยเท่านั้น กิจกรรมงานศิลปะจำแนกตามกลุ่มชาวญี่ปุ่นที่มีแนวโน้มจะเข้ามาพำนักระยะยาวในประเทศไทย พบว่า กลุ่ม A และ B ต้องการวาดรูปมากที่สุด รองลงมาคือ จัดดอกไม้ ส่วนกลุ่ม C ต้องการจัดดอกไม้มากที่สุด รองลงมาคือ วาดรูป ส่วนวัฒนธรรมไทยจำแนกตามกลุ่มชาวญี่ปุ่นที่มีแนวโน้มจะเข้ามาพำนักระยะยาวในประเทศไทย พบว่า กลุ่ม A และ B ต้องการทำอาหารไทยมากที่สุด รองลงมาคือ นวดไทย และดนตรีไทย ส่วนกลุ่ม C ต้องการทำอาหารไทยมากที่สุด รองลงมาคือ นวดไทย และรำไทย สำหรับภาษาจำแนกตามกลุ่มชาวญี่ปุ่นที่มีแนวโน้มจะเข้ามาพำนักระยะยาวในประเทศไทย พบว่า ทั้งกลุ่ม A B และ C ต้องการเรียนภาษาไทยมากที่สุด รองลงมาคือ ภาษาอังกฤษ

6. สรุปและอภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดกลุ่มชาวญี่ปุ่นโดยนำปัจจัย 3 มิติ คือ มิติประชากรศาสตร์ มิติด้านเศรษฐกิจและมิติครอบครัว พบว่า สามารถจัดกลุ่มชาวญี่ปุ่นแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มคนโสด/ไม่มีภาระต้องดูแลครอบครัว (กลุ่ม A) (ร้อยละ 27.15) กลุ่มชายชาวญี่ปุ่นมีครอบครัว/มีภาระต้องดูแลครอบครัว (กลุ่ม B) และกลุ่มหญิงชาวญี่ปุ่นมีครอบครัว/มีภาระต้องดูแลครอบครัว (กลุ่ม C) โดยพบว่าปัจจัยดึงดูดที่ต้องการเข้ามาพำนักระยะยาวในประเทศไทยในกลุ่ม A ให้ความสำคัญกับอากาศมากที่สุด กลุ่ม B และ C ให้ความสำคัญกับค่าครองชีพมากที่สุด สอดคล้องกับการศึกษาปัจจัยผลักดันและปัจจัยดึงดูดที่ทำให้ผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นมาพำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่ โดยสุดปรารถนา ดวงแก้ว (2558)

สำหรับการวิเคราะห์เกี่ยวกับความต้องการที่มีต่อการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวในด้านการดูแลสุขภาพ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านการมีส่วนร่วมเชิงสังคมและกลไกการสนับสนุนเพื่อการปรับตัวข้ามวัฒนธรรม พบว่า ชาวญี่ปุ่นทั้ง 3 กลุ่ม ต้องการใช้บริการโรงพยาบาลรัฐมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเนื่องจากโรงพยาบาลของรัฐมีค่ารักษาพยาบาลที่ถูกกว่าโรงพยาบาลเอกชน ซึ่งสะท้อนจากงานของ Elisa Nishikito (2020) พบว่า โรงพยาบาลเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่ แม้ว่าจะมีบริการล่ามภาษาญี่ปุ่นและบริการรวดเร็ว แต่ภาระค่าใช้จ่ายสูง เครื่องมือและอุปกรณ์ทางการแพทย์บางอย่างไม่เพียงพอ ส่วนโรงพยาบาลภาครัฐยังขาดแคลนบุคลากรที่มีความสามารถในการสื่อสารภาษาญี่ปุ่น และประสบปัญหาเรื่องผู้ป่วยชาวญี่ปุ่นไม่มีเงินจ่ายค่ารักษาพยาบาล

ถึงแม้ว่าค่าใช้จ่ายจะถูกกว่าโรงพยาบาลเอกชนก็ตาม อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาแตกต่างจากงานของ พิษณุลักษณ์ พิษณุกุล และอดิศักดิ์ ธีรานุพัฒนา (2561) ซึ่งพบว่า ชาวญี่ปุ่นในจังหวัดเชียงใหม่รู้สึกว่าคุณภาพการรักษาพยาบาลดีกว่าที่เคยคิดไว้ และจะแนะนำชาวญี่ปุ่นให้ไปโรงพยาบาลเอกชนที่มีสามภาษาญี่ปุ่น และโรงพยาบาลเอกชนจะได้รับความสะดวกมากกว่าโรงพยาบาลของรัฐซึ่งจะต้องรอคิวนาน

สำหรับด้านที่พักอาศัยกลุ่ม A และ B คาดว่าจะมาพำนักในคอนโดมิเนียมมากที่สุด ส่วนกลุ่ม C คาดว่าจะมาพำนักใน Serviced apartment มากที่สุด สำหรับปัจจัยที่คำนึงถึงในการเลือกพักอาศัย กลุ่ม A และ B ให้ความสำคัญกับราคา/ ค่าเช่ามากที่สุด ส่วนกลุ่ม C ให้ความสำคัญกับความสะอาดและเรียบร้อยมากที่สุด โดยทั้ง 3 กลุ่ม เลือกสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัยที่อยู่ในเมืองมากที่สุด และต้องการอาศัยอยู่ใกล้โรงพยาบาล ส่วนบริการ/ การอำนวยความสะดวกที่ต้องการเพิ่มเติม พบว่า กลุ่ม A ต้องการบริการประกันสุขภาพมากที่สุด กลุ่ม B และ C ต้องการล่ามมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2549 อ้างใน ศรีสุตา โสภา, 2556: 10) ที่กล่าวว่าการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวต่างจากการท่องเที่ยวแบบทั่วไป คือ การมีที่พักอาศัยที่ได้มาตรฐานและมีราคาไม่แพง การจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกในที่พักอาศัยที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ การจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกในการดูแลสุขภาพ มีกิจกรรมการพักผ่อนและสร้างสรรค์ทางจิตใจ ร่างกาย และจิตวิญญาณ มีกลไกสนับสนุนการท่องเที่ยวระยะยาว เช่น การสื่อสาร การขอวีซ่า ธนาคาร การซื้อของใช้ที่จำเป็น เป็นต้น และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ อรชร มณีสงษ์ และพัชรา ดันติประภา (2561) ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลจากตัวอย่างผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ด้านสิ่งดึงดูดใจ (attraction) ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจในระดับมากกว่าเมื่อมาอยู่เชียงใหม่แล้วรู้สึกถึงค่าใช้จ่ายที่ไม่แพง และเมื่อมาอยู่เชียงใหม่แล้วรู้สึกคุ้มค่าเงิน ด้านความพร้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกในด้านที่พักอาศัย (accommodation) ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่พักมีหลายรูปแบบและระดับราคาให้เลือก ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (destination amenities) พบว่า ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจต่อการมีอาหารที่หลากหลาย แหล่งจับจ่ายซื้อสินค้าที่ต้องการมีมากมาย ซื้อหาอาหารและเครื่องปรุงอาหารญี่ปุ่นได้ง่าย และอาหารไทยสามารถทานได้ มากกว่าข้ออื่น ๆ ทั้งนี้เมื่อพิจารณาปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์กับการตัดสินใจกลับมาซ้ำ พบว่า ปัจจัยด้านสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจมาซ้ำคือ สถานที่ท่องเที่ยวสวยงาม สถานที่ท่องเที่ยวมีความหลากหลายทั้งวัฒนธรรม ธรรมชาติ และกีฬา ที่พักมีหลากหลายรูปแบบและราคาให้เลือก สงบและเป็นส่วนตัว ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว การบริการสุขภาพมีคุณภาพและราคาเหมาะสม แหล่งจับจ่ายซื้อสินค้าที่ต้องการมีมากมาย อาหารมีความหลากหลายอาหารและเครื่องปรุงอาหารญี่ปุ่นสามารถหาได้ง่าย

7. ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาข้างต้นสะท้อนให้เห็นความต้องการของชาวญี่ปุ่นที่ต้องการเข้ามาพำนักระยะยาวในประเทศไทยว่ามีความหลากหลาย บางประเด็นมีความคล้ายคลึงกันทุกกลุ่ม แต่บางประเด็นแตกต่างกันในแต่ละกลุ่ม ดังนั้น ผู้ประกอบการจำเป็นต้องกำหนดกลุ่มลูกค้าให้ชัดเจนว่ามีลักษณะอย่างไร เพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์สำหรับนำเสนอให้กับลูกค้าที่สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของแต่ละกลุ่ม ทั้งนี้ สิ่งที่ผู้ประกอบการต้องคำนึงถึงเพื่อพัฒนาการบริการรองรับการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น คือ การปรับปรุงบริการโดยคำนึงถึงการให้บริการที่ทำให้ผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นรู้สึกและสามารถดำเนินวิถีชีวิตแบบชาวญี่ปุ่นได้ เช่น ออกแบบที่พักอาศัยโดยตกแต่งเลียนแบบบ้านที่พักอาศัยในญี่ปุ่น ปูรองอาหารโดยใช้วัตถุดิบสำคัญจากญี่ปุ่น มีผู้ให้บริการ

ที่สามารถใช้ภาษาญี่ปุ่นได้ เป็นต้น การออกแบบบริการเพื่อรองรับความต้องการของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นโดยคำนึงถึงความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่มีเพศต่างกัน และการออกแบบบริการใหม่เพื่อให้บริการด้านข้อมูลและอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสะดวกสบาย เช่น ศูนย์บริการข้อมูลเพื่อการท่องเที่ยว หรือข้อมูลเพื่อการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพชีวิตที่ดี ศูนย์บริการล่ามไทย-ญี่ปุ่น เป็นต้น

นอกจากนี้ หน่วยงานภาครัฐโดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องแสดงบทบาทนำการพัฒนาเมืองสู่เมืองที่มีความเป็นมิตรต่อผู้สูงอายุควบคู่กับส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวสำหรับชาวญี่ปุ่น และร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ รวมทั้งภาคเอกชนเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนออกแบบ และสื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นต่อการท่องเที่ยวระยะยาวที่มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ ทั้งค่าครองชีพ ที่พักอาศัยและสภาพแวดล้อม ระยะเวลาและวิธีการเดินทางไปยังจุดสำคัญ เช่น โรงพยาบาล ห้างสรรพสินค้า ร้านอาหาร โรงเรียน การจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เป็นต้น เพื่อสร้างปัจจัยดึงดูดให้ชาวญี่ปุ่นเลือกมาพำนักระยะยาวในประเทศไทย



เอกสารอ้างอิง(References)

- กมลรัฐ อินทรทัศน์ และคณะ. (2549). *ศักยภาพของไทยต่อการดำเนินการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
- ณิชภัทร สุวัฒนานนท์. (ม.ป.ป.). การท่องเที่ยวเกี่ยวกับบทบาทขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย ฮีโร่จำเป็นหรือ ฮีโร่ตัวจริง?. https://www.bot.or.th/Thai/ResearchAndPublications/articles/Pages/Article_29Oct2019.aspx
- เบญจรัตน์ มรรยาทอ่อน. (ม.ป.ป.). Visit world campaign-meeting the 2010 challenge. *จุลสารวิชาการอิเล็กทรอนิกส์* การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. http://www.etatjournal.com/upload/260/Visit_World_Campagine.pdf
- พนิดา อนันตนาคม. (2557, กรกฎาคม-กันยายน). ข้อเสนอยุทธศาสตร์ตลาดท่องเที่ยว: การศึกษาภูมิหลังทางวัฒนธรรมและการใช้ชีวิตของกลุ่มเป้าหมายให้มากขึ้น. *วารสารการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (3)*. <http://www.etatjournal.com/web/menu-read-web-etatjournal/menu-2014/menu-2014-jul-sep/606-32557-longstay>
- มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. (2551). รายงานเรื่องรูปแบบที่พักแบบพำนักระยะยาวที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- วรารณา ก่อเกียรติพิทักษ์ และดวงพร ภิญญะพันธ์. (2553). ข้อเสนอแนะบางประการต่อผลทางเศรษฐกิจและสังคมจากการพำนักระยะยาวของชาวญี่ปุ่นในประเทศไทย. *วารสารญี่ปุ่นศึกษา*, 26(2), 53-70.
- วรัชต์ มัธยมบุรุษ. (2554). ส่วนประสมตลาดการท่องเที่ยวพำนักระยะยาวสำหรับนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่. *Naresuan University Journal*, 2011. Special Issue, 80-88.
- วรัชต์ มัธยมบุรุษ. (2556). การตลาดการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่. *วารสารการบริการและการท่องเที่ยวไทย*, 8(2), 48-61.
- ศรีสุตา โสภ. (2556). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของชาวญี่ปุ่นที่มาพำนักระยะยาว (Long stay) ในจังหวัดเชียงใหม่. *คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*.
- สุตปรารณา ดวงแก้ว. (2558). การปรับตัวทางสังคมและวัฒนธรรมของคนญี่ปุ่นวัยหลังเกษียณที่พำนักระยะยาวในเชียงใหม่ ประเทศไทย. *วารสารญี่ปุ่นศึกษา*, 57-75
- อรชร มณีสงฆ์ และพัชรา ดันติประภา. (2561, มกราคม-มิถุนายน). ความพึงพอใจต่อบรรยากาศการตลาดกับความตั้งใจในการมาซ้ำของผู้มาเยือนแหล่งท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่. *วารสารวิชาการการท่องเที่ยวไทย นานาชาติ*, 14(1), 59 -76.
- Elisa Nishikito. (2020). The Current Situation of Aging Japanese Retirees and Their Impacts on Medical Services in Chiang Mai Province, Thailand. *jsn journal*, 10 (2), 100-118.
- Funck, Carolin and Coope, Malcolm. (2015). *Japanese tourism: Spaces, places and structures*. New York: Berghahn.
- JTB Tourism Research & Consulting Co. (2019). *ロングステイ (long stay)*. Retrieved from [https://www.tourism.jp/tourism-database/glossary/long stay/](https://www.tourism.jp/tourism-database/glossary/long%20stay/)
- Ono, Mayumi. (2008). Long-stay tourism and international retirement migration: Japanese retirees in Malaysia. Yamashita et al., eds. *Transnational Migration in East Asia Senri Ethnological Reports*, 77, 151-162.
- Ono, Mayumi. (2010). Long-stay tourism: Elderly Japanese tourists in the Cameron Highlands, Malaysia. *Senri Ethnological Studies*, 76, 95-110.
- 一般財団法人ロングステイ財団 (Long Stay Foundation). (2019). *ロングステイ財団について*. [https://www.longstay.or.jp/about/history/\(in Japanese\)](https://www.longstay.or.jp/about/history/(in%20Japanese))

หน่วยงานผู้แต่ง: 1. คณะการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา
2. สาขาวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
3. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
4. โรงเรียนสาธิตพิบูลบำเพ็ญ มหาวิทยาลัยบูรพา

Affiliation: 1. Faculty of Management and Tourism, Burapha University
2. School of Management Science, Sukhothai Thammathirat Open University
3. Faculty of Humanities and Social Sciences, Burapha University
4. Piboonbumpen Demonstration School, Burapha University

Corresponding email: 1. tienkaew@go.buu.ac.th,
2. kanjana_gspa@hotmail.com
3. pansekying@hotmail.com
4. s.o.shohei@gmail.com

Received: 2021/12/30

Revised: 2022/04/30

Accepted: 2022/05/06